

זה היה העולם הזה שהיה

פני 25 שנה

מדור „במרחב“ הביא תיאור של מפגש יהודי-ערבי תחת הכותרת „ידידות על חופי הירקון“ ומדור התמונות הביא תצלום מים משקיעתה של א/ק „יפו“ לחופי נוגריה. מדור הרפואה סיקר בהרחבה את תרכיבו של ד"ר יונה סאלק, שהביא מזרז למיליוני ילדים, שהיו עשויים להידבק מחיידקי מניפת שיתוק-הילדים. כשער הגיליון: מתאגרף חיים וייספיש מכה בקפריסין.

גיליון „העולם הזה“ שראה אור השבוע לפני 25 שנה בדיוק, הביא את הראשונה בסדרת הכתבות בעלות הגוון הדימויני „זה קרה ב־1975“, כתבות, שבעזרתן ניסתה המערכת, בעזרת צוות יועצים, לנבא את העומד להתרחש בישראל של עוד 20 שנה. הכתבה הראשונה בסדרה, הכיאה תחת הכותרת „איוואן איווא“ נובי, עולה חדש מצב תחזיתי מהמם, שבמהלכו משחררת ברית-המועצות את מיליוני היהודים שבתחומיה, ומאפשרת להם לעלות לישראל, כשהם מאורגנים להם במסגרות קומוניסטיות. הדורש נוסף בגיליון 914, שראה אור השבוע לפני 25 שנה, הוא מדור העורך, תחת הכותרת „הנרדן“.

ראשית „נישואי קפריסין“ * מפ"ם מול דויד בן-גוריון

* טבנקין ובר-יהודה נגד בן-גוריון

העם

אישה השנה

אישה השנה של המרחב היה השבוע גבר כמעט-אלמוני שהיה מוטל הרוג בקריה-גבול בירושלים. הוא מת בלי יסום סיבה — קורבן לרצחנות האווילית והמטומטמת שר הפכה לסדרה-יום והלילה לאורך גבולות ישראל.

צ'ארלס האריס היה אמריקאי. הוא בא למרחב במיקרה. ממשלת לבנון הכריזה על שנת 1955 כעל „שנת ביקור בבית“ לרבות מהגרים הלבנונים החיים ברחבי העולם. כטכסיס פירסומי מיוחד במינו הומינה לבנון. ראשי ארבעים ערים אמריקאיות הנושאות את השם לבנון. צ'ארלס

דח

ירח דבש בקפריסין

העיר רנו בארצות-הברית מתקיימת כור לה על פרנסת אחת: גירושין. החוקים הי מיוחדים במדינת נואדה. שבה שוכנת עיר זו, מאפשרים גט קל ונוח גם לזוגות ה מתקשים בכך. בכל מדינה אחרת בארצות הברית.

לגבי ישראל, תופס האי קפריסין מעמד

בחירות

מונה הגונה

בכל מילחמה יתרון עצום לצד הנוטל לידיו את היוזמה. הוא המכתב ליריבו את שדה-הקרב ואת שעתו — לפי רצונו שלו. בהתקרב הבחירות להסתדרות העובדים, התכוונו נבחר השמאל, ובעיקר מפ"ם, לשים את הדגש על מצבם של 80 אלף פועלי-הדחק, והפועלים הפשוטים הסובי לים כיום במדינה מתת-הזונה, לצאת לי מאבק כנגד הקפאת השכר. השבוע עסקו במקום זה, כל דוברי השמאל בנושא אחר לגמרי: האם השתתף הפלמ"ח במילחמת תש"ח?

סיבה מיוחדת. היה זה פרי תימרון גאונני, אם כי לא הגון כל כך, של דויד בן-גוריון. שקם השבוע במגרש הפועל היפואי, וזקק לעבר מפ"ם ואחדות-העבודה את השאלה: „היכן היו במילחמת העצמאות? מנהיגי שתי המפלגות נרעשו עד לעמקי הלב. במרחב, התרגש ישראל גלילי, איש ההגנה המתון, והזכיר במאמר ארוך את רשימת הכבוד של מפ"ם שהיתה או מאוחדת, בהנהגת מילחמת-העצמאות: יצחק שדה, יהושע גלוברמן, יצחק דובנו, יגאל אלון, שמעון אבידן, יוסף טבנקין, משה כרמל, נחום שריג, אורי ברנר, נחום גולן, מולה כוהן — כימעט כל המפקדים המצטיינים מימי הקרבות. „סילוף מר" ש...“ קרא לעבר בן-גוריון, איש מפ"ם החסון ממישמרי-העמק, יעקב חזן.

לרגום של ישראל גלילי ויעקב חזן היתה סיבה מיוחדת במינה, כי בראשית תיכנון המערכה עלה בראשם הרעיון ל- חשוף את הפרשות המפוקפקות של התערי בות בן-גוריון בניהול מלחמת תש"ח — והם דחו את ההצעה, כדי לשמור על רמת הוויכוח.

המען: שדה-יבוקר. האשמות דויד בן-גוריון היו מגוחכות מכדי שישכנעו מישהו. אולם לא לכך התכוונו. הם עשו את שלהן: להסיח את הוויכוח משדה- הקרב בו חלשה מפא"י לשדה-קרב אחר, בו חזק עדיין קסמו של שרי-הביטחון של ימי המלחמה.

בשיא הוויכוח העמיד בן-גוריון פני תם, הכחיש בכוח שבכלל אמר את המילים ה- מרגיוות. „שאלה זו היא פרי דמיונו של י. גלילי... לא שאלתי שאלת תבל זו!“ כתב במכתב למערכת דבר שנשא את מען הכותב: שדה-יבוקר.

חוק

כוח המגזרים

איש לא שאל את משה מרוק, אם הוא שייך לכת-הקראים: הוא עלה על הגרדום בקהיר כיהודי (*).

איש לא שאל גם את דודנו של מארזוק,

הפוך: זוגות בעלי יכולת כספית, שאינם יכולים לבוא בברית-הנישואין בישראל מפאת חוקי הכפייה-הדתית, מתחילים את ירח-הדבש יום לפני הנישואין וטסים ל- קפריסין, ומתחתנים שם.

האי של אותלו. השבוע פירסם עורך-הדין יששכר דוב בר, יועץ משרד-הדתות, בעל האף הנשרי, אזהרה חמורה במכתב למערכת הארץ, והזהיר בו את הזוגות ה- פוזלים לעבר האי של אותלו.

איים עורך-הדין הדתי: „המצב החוקי הקיים בישראל אינו מאפשר נישואי-תערו- בת כלשהם... אין לנישואין אלה תוקף חוקי בישראל... כל הילדים שנולדו מנישוא- אין אלה אינם חוקיים!“

האריס יליד העיר לבנון, שבמדינת גבראס-קה, היה אחד מהם.

בהיסח הדעת. בבקרו בירושלים עבר האריס בטעות את הגבול. ליגיונר ירדני ראה את הדמות המסתובבת בשטח-ההפקר, לא חשב פעמיים: הוא הרים את רובהו, והרג את האיש. מכונת-התיווך הופעלה ב- קדחתנות, נקבעה ישיבה כדי לגנות, מן הסתם, את היהודים (על הדיירה לטען ההפקר) ואת הירדנים (על הירייה). ברגע האחרון התבררה הטעות. בצד הישראלי רבתה השימחה על מפלת הירדנים.

אילו רצה סופר להמציא פרשה י-ר-תבהיר בכמה קווים חדים את מצבו של

„העולם הזה“ 914
תאריך: 21.4.1955

יוסף מוראד (25) אם הוא קראי, שעה שכלאו אותו במצריים לעשרה חודשים על האזינו לשידור ציוני. איש לא שאל אותו זאת גם כאשר עלה לישראל בשנת 1949, והתנדב לחיל הספר (**).

השאלה הגורלית נשאלה רק, כאשר פגש מוראד, שהשתחרר בינתיים, והתחיל לעבוד כאורג בבית-החרושת התל-אביבי כיתן, בצעירה ישראלית, וביקש להקים מישפחה. בתעודת-הזהות היתה דתו רשוי מה כ„יהודית“, אולם הוא גילת להורי חברתו את דבר השתייכותו לעדה הקראית. ההורים ששמעו אי פעם על החרם המוטל על הקראים נבהלו, ודרשו ממנו לבקש אישור מן הרבנות.

גם לא להתגייר. הרבנות סירבה לתת אישור, והיפנתה את מוראד לבית-הדין הרבני. הרב הראשי של העדה ה- ספרדית, יעקב משה טולידאנו, אפילו לא רצה להאזין לתחנוניו: „לא תוכל להתחתן עם יהודיה, וגם להתגייר לא תוכל.“

מוראד לא אמר נואש: הוא כתב אל נשיא המדינה, ודרש בעצתו: „אנחנו מס- פיק טובים כדי לעלות לגרדום, או ללכת לשמור על הגבולות. אבל אין אנו טובים במידה מספקת כדי להקים מישפחה ב- ישראל.“

תשובת הנשיא טרם ניתנה. במקומה קיבל מוראד השבוע צירקריאה לצאת ל- קורס סמלים. אמר מוראד: „לא אלך!“

תמרורים

● **נולד.** לח"כ אחדות-העבודה יצחק בן-אחרון (49) חבר קיבוץ גבעתיים שהיה הקצין הארצישראלי היחיד בשבי ה- גאצים במלחמת העולם השנייה, ולאשתו מרים, בנם השני.

● **נולד.** לגאולה כוחי-הנגבי (30) ולבעלה עמנואל הנגבי (כינוי המחתר- תי בלח"י: „אדם“) בנם הבכור. גאולה, קריינית תחנת השידור החשאית של הלח"י בתקופת המנדט, נאסרה לפני תשע שנים באמצע שידור חי.

● **נולד.** לשוער הנבחרת הלאומית ב- כדורגל יעקב חורזוב (27) ולאשתו דליה, בנם הבכור, בבית-החולים אסותא.

אנשים

● **יצחק טבנקין** מנהיג אחדות-העבר-דה, בתגובה על נאום בן-גוריון ביפו (ראה: במדינה) בתשובה לשאלה היכן היו מפלי- גות האופוזיציה בימי מלחמת העצמאות. השיב טבנקין: „כל בתי הקברות יכולים להעיד היכן היה הפלמ"ח.“

● **ח"כ ישראל ברייהודה** בתגובה על אותו נאום של בן-גוריון: „המלך מ- שדה-יבוקר הוא ערם.“

(**) שקדם למישור הגבול.

(*) אחד מנידוני העסקי-ביש.